Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/3473

16.7.2025

Resolutie van het Europees Comité van de Regio's met het oog op het volgende MFK

Artikel 46, lid 3, punt b)

(C/2025/3473)

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR)

De langetermijnbegroting van de EU op een kruispunt

1. is ingenomen met het voornemen van de Europese Commissie om tot een meer gerichte, meer beleidsgebaseerde, eenvoudigere en flexibelere begroting met grotere impact te komen, zoals uiteengezet in de mededeling over de weg naar het volgende meerjarig financieel kader (MFK), alsook met de start van een EU-brede openbare raadpleging;

2. wijst erop dat in veel recente verslagen (van Letta, Draghi, Niinistö) wordt benadrukt dat de EU te kampen heeft met een **enorme investeringskloof ten aanzien van het waarmaken van haar steeds grotere ambities**, gaande van civiele en klimaatveerkracht, veiligheid, defensie en voorbereidheid/paraatheid op militair gebied tot de noodzaak om het concurrentievermogen te herstellen en groene en digitale doelstellingen verwezenlijken; benadrukt dat regio's en steden zich bewust zijn van hun cruciale rol bij de uitvoering van de beleidsdoelen van een concurrerende EU;

3. stelt nadrukkelijk dat nieuwe prioriteiten gepaard moeten gaan met nieuwe financiering — aangezien de behoeften van het cohesiebeleid, waarin wordt voorzien met financiering uit de huidige Europese programma's, blijven bestaan en een prioriteit moeten zijn — en doet derhalve een dringende oproep aan de **EU zichzelf te voorzien van voldoende financiële middelen** om haar uiterst belangrijke nieuwe doelstellingen in een uitdagende geopolitieke context te realiseren, zonder haar reeds lang bestaande prioriteiten en Verdragsdoelstellingen in gevaar te brengen;

4. is van mening dat de EU-begroting in toenemende mate moet worden gefinancierd uit **nieuwe financieringsbronnen die zijn vastgesteld in de routekaart eigen middelen** [1] en dringt er bij de Raad op aan onverwijld tot een akkoord te komen over het pakket voorstellen dat door de Commissie is voorgelegd;

5. vraagt om een buitengewone extra inspanning om de overheidsuitgaven in de EU aan te passen. De Europeanen moeten duidelijk inzien dat hun middelen zo efficiënt mogelijk worden beheerd en dat de EU-instellingen sober en efficiënt zijn. Voordat er openlijk wordt gesproken over nieuwe aanvullende middelen om de inkomsten te verhogen, moeten de instellingen dus laten zien dat ze zuinig zijn;

Een MFK voor de periode na 2027, opgebouwd met lokale en regionale overheden als strategische partners

6. benadrukt dat het MFK na 2027 het beginsel van **actieve subsidiariteit moet weerspiegelen en rekening moet houden met beter wetgeven**; meent dat dit de uitdrukking kan zijn van een **nieuwe vertrouwenscultuur** waarin lokale en regionale overheden vanwege hun unieke inzicht in lokale investeringsbehoeften als betrouwbare en onmisbare partners bij de uitvoering van de strategische agenda van de EU worden beschouwd;

7. is daarom principieel gekant tegen directe of indirecte centralisatiemaatregelen in het kader van het cohesiebeleid en is bereid de inzet van alle rechtsmiddelen te overwegen, met name de juridische mogelijkheden waarin Protocol nr. 2 betreffende de toepassing van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel en artikel 263 VWEU voorzien, om iedere stap in deze richting te blokkeren; dringt aan op meer wettelijke garanties in het kader van het cohesiebeleid na 2027 om te zorgen voor meer decentralisatie en om de lokale en regionale overheden volledig bij de besluitvorming te betrekken; onderschrijft in dit verband de publieke toezegging van de Commissie dat de EU-prioriteiten moeten worden bepaald en verwezenlijkt in samenwerking met de lidstaten en hun regio's, die investeringen ter plaatse vormgeven; in het bijzonder moet over het nationaal plan worden onderhandeld tussen de Commissie, de lidstaat en de regio; de ervaring met de herstel- en veerkrachtfaciliteit toont aan dat centrale planning de starheid van het ontwerp versterkt, doelen stelt die buiten de regionale behoeften vallen en het onmogelijk maakt om middelen van actielijnen waar geen vraag naar is over te hevelen naar succesvolle actielijnen;

[1] Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer, alsmede betreffende nieuwe eigen middelen, met inbegrip van een routekaart voor de invoering van nieuwe eigen middelen Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer, alsmede betreffende nieuwe eigen middelen, met inbegrip van een routekaart voor de invoering van nieuwe eigen middelen (PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 28).

8. benadrukt dat een **volledige en correcte handhaving van het partnerschapsbeginsel** inhoudt dat het beginsel tegelijkertijd in drie opzichten wordt toegepast: op horizontaal niveau (met inbreng van alle relevante partners van een bepaald programma, waaronder maatschappelijke en sociaal-economische actoren), op verticaal niveau (via daadwerkelijk bestuur op verschillende niveaus dat de actieve inbreng van alle bestuursniveaus waarborgt, met name lokale en regionale overheden) en territoriaal (via coherente coördinatie en synergieën tussen alle EU-programma's die in een en hetzelfde geografische gebied worden uitgevoerd, waarbij verkokering wordt vermeden en geïntegreerde territoriale ontwikkeling wordt versterkt);

9. is bezorgd dat gebruikmaking van het instrument voor de coördinatie van het concurrentievermogen of het proces van het Europees Semester **als sturingsmechanismen om de prioriteiten van de EU te koppelen aan de EU-begroting** kan leiden tot verdere centralisatie en subnationale overheden buitenspel kan zetten, waardoor het gevoel van verantwoordelijkheid en betrokkenheid op lokaal niveau en dus de kwaliteit van de implementatie ondermijnd worden; herhaalt zijn in eerdere adviezen geformuleerde verzoek om een gedragscode voor de inbreng van lokale en regionale overheden bij het Europees Semester. Het Europees Semester moet transparanter, inclusiever en democratischer worden door de lokale en regionale overheden erbij te betrekken;

10. herhaalt zijn standpunt dat een **Europees partnerschapspact**, zoals omschreven in eerdere CvdR-adviezen ([2]), een bindend en strategisch instrument zou moeten zijn om de effectieve toepassing van het partnerschapsbeginsel te waarborgen en om synergie tussen EU-beleid en het financiële optreden van de EU te creëren;

11. verzoekt de **Commissie om de specifieke kenmerken van lokale en regionale overheden**, die veel meer zijn dan louter belanghebbenden of begunstigden van EU-middelen, en de Europese territoriale samenwerking, het toonbeeld van Europese meerwaarde, als prioriteit **uitdrukkelijk te erkennen** en in het volgende MFK te versterken ([3]), aangezien het vermogen van lokale en regionale overheden om op doeltreffende wijze bij te dragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU anders wordt belemmerd; met name geografisch en economisch achtergestelde regio's met bevolkingskrimp beschikken zeer vaak niet over de middelen en/of bestuurlijke capaciteit om deze doelstellingen te realiseren;

12. in dit verband is het CvdR van mening dat de bevoegde lokale en regionale overheden expliciet moeten worden erkend in het Financieel Reglement en systematisch moeten worden betrokken bij de programmering, tenuitvoerlegging en monitoring van alle EU-fondsen met een territoriale dimensie, met inbegrip van de fondsen onder direct beheer ([4]);

13. benadrukt dat **de ontwerp- en uitvoeringsmechanismen van de verschillende meerjarige financiële programma's in het MFK** nog altijd het cruciale punt zijn; stelt dat het aantal programma's bij alle vormen van beheer niet kunstmatig vooraf moet worden bepaald, maar eerder moet worden ontwikkeld op basis van de juiste beleidscontext en het optimale territoriale niveau, waarbij een wildgroei aan programma's en begrotingsinitiatieven moet worden vermeden;

14. onderschrijft de **noodzaak om programma's te consolideren, voor zover dit daadwerkelijk** overlappingen vermindert en bijdraagt tot een echte vereenvoudiging, onder meer wat de verslagleggingsvereisten betreft, op basis van de behoeften en capaciteiten van de begunstigden;

15. is van mening dat het volgende MFK **de combinatie, coördinatie en complementariteit van meerjarenprogramma's, alsook synergieën tussen financieringsbronnen en beleid op regionaal, nationaal en EU-niveau** verder moet vergemakkelijken om de algehele impact en samenhang van de financiële steun van de EU te vergroten;

16. benadrukt dat het MFK geen projecten of maatregelen mag steunen die in strijd zijn met de klimaat- en milieudoelstellingen van de Unie of met haar politieke langetermijndoelstellingen, zoals klimaatneutraliteit in 2050, en dringt aan op krachtige garanties om de samenhang tussen alle financieringsinstrumenten te waarborgen;

([2]) COTER-VII/30."De toekomst van het cohesiebeleid na 2027", rapporteurs: Emil Boc (RO/EVP) en Vasco Alves Cordeiro (PT/PSE), goedgekeurd op 29 november 2023 (PB C, C/2024/1041, 9.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1041/oj) en COTER-VII/41 "EU-begroting en plaatsgebonden beleid: voorstellen voor nieuwe ontwerp- en uitvoeringsmechanismen in het MFK na 2027", rapporteur: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA), door de voltallige vergadering goedgekeurd op 19 november 2024 (PB C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

([3]) Zie paragraaf 52 van advies COTER-VII/040 (PB C, C/2025/285, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/285/oj).

([4]) COTER-VII/41,"EU-begroting en plaatsgebonden beleid: voorstellen voor nieuwe ontwerp- en uitvoeringsmechanismen in het MFK na 2027", rapporteur: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA), door de voltallige vergadering goedgekeurd op 19 november 2024 (PB C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj).

17. is van mening dat harmonisatie van de regels voor de diverse fondsen binnen **één enkel kader nuttig kan zijn, ongeacht het aantal fondsen, mits een dergelijke harmonisatie geen afbreuk doet aan het meerlagig bestuur van het toekomstige cohesiebeleid**;

18. wijst erop dat de **toepassing van een nader uitgewerkte resultaatgerichte aanpak in het volgende MFK** een robuuste, op feiten gebaseerde en effectgerichte politieke besluitvorming vergt, ondersteund door betere verzameling, analyse en evaluatie van gegevens op Europees, nationaal en regionaal niveau, om ervoor te zorgen dat de territoriale diversiteit tot uiting komt in investeringsdoelstellingen en evaluatie-indicatoren, alsook integratie van strategische prognoses en bevordering van dynamische plaatsgebonden innovatie-ecosystemen in de programmering; benadrukt dat lokale en regionale overheden niet verantwoordelijk mogen worden gesteld voor het niet halen van nationale doelstellingen, met name wanneer zij niet over de nodige bevoegdheden, middelen of beslissingsbevoegdheden beschikken om de resultaten te beïnvloeden;

19. waarschuwt voor een aanpak waarbij het **versnellen van de financiële uitvoering van de EU-begroting** het hoofddoel zou zijn; betreurt de scherpe toename van het aandeel centraal beheerde meerjarige financiële programma's in het kader van het MFK 2021-2027 waarbij geen oog is voor lokale en regionale aspecten; onderstreept dat er aan het einde van de programmeringsperioden geen significante verschillen zijn in de begrotingsuitvoering tussen fondsen onder gedeeld beheer en fondsen onder direct beheer, ondanks het feit dat voor fondsen onder gedeeld beheer een ander tijdschema qua budgettaire uitvoering geldt;

20. is van mening dat in het volgende MFK de juiste **middelen en stimulansen moeten worden beoordeeld en vastgesteld om particulier kapitaal aan te trekken, publiek-private partnerschappen te ontwikkelen en samenwerking tussen de publieke en de particuliere sector aan te moedigen opdat EU-financiering benut kan worden om de beleidsdoelstellingen te verwezenlijken**; verzoekt de Commissie met een volledige beoordeling te komen van de verschillende soorten blendingmechanismen die tot dusver zijn toegepast, waarbij met name rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid en gevolgen ervan voor alle soorten lokale en regionale overheden.

Een nieuw MFK op basis van horizontale beginselen met oog voor de territoriale dimensie

21. is ingenomen met de integratie van **horizontale beginselen in alle fondsen** van het huidige MFK 2021-2027 (klimaat, biodiversiteit, gender, SDG's), maar is van mening dat het meten van de impact van deze beginselen op verschillende geografische gebieden voor verdere verbetering vatbaar is; dringt erop aan dat het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" toegepast blijft worden en dat er duidelijke maatregelen worden ingevoerd om greenwashingpraktijken bij de implementatie van EU-financieringsprogramma's op te sporen en te voorkomen;

22. wijst erop dat volgens artikel 3 VEU "economische, sociale en territoriale samenhang" een fundamentele doelstelling van de EU is; onderstreept dat de Commissie het beginsel "**doe geen afbreuk aan de cohesie**" weliswaar tot onderdeel van het publieke debat heeft gemaakt, maar tot dusver niet in praktijk heeft gebracht; verzoekt de Commissie systematisch gebruik te maken van territoriale effectbeoordelingen en plattelandstoetsing, en horizontale beginselen zoals gender en non-discriminatie stelselmatig te integreren bij het ontwerpen en uitvoeren van meerjarige financieringsprogramma's voor de periode na 2027;

23. steunt het standpunt van de Commissie dat geen enkele euro mag worden uitgegeven aan activiteiten waarbij de **beginselen van de rechtsstaat niet worden gewaarborgd of de bescherming van de financiële belangen van de EU niet wordt gegarandeerd**; dringt aan op strikte tenuitvoerlegging van de verordening inzake conditionaliteit met betrekking tot de rechtsstaat (Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 ([5])), en met name van de bepalingen van artikel 5, lid 2, daarvan, op grond waarvan de autoriteiten van de lidstaten uitvoering moeten blijven geven aan de door de opschorting van EU-financiering getroffen programma's, zodat de eindbegunstigden op regionaal en lokaal niveau beschermd worden; benadrukt in dit verband dat de bescherming van de beginselen van de rechtsstaat en de bescherming van de financiële belangen van de EU in feite twee zijden van dezelfde medaille zijn: hoe hoger de democratische normen van de lidstaten, hoe groter de garanties dat de financiële belangen van de EU zullen worden beschermd;

Flexibiliteit van het MFK voor de periode na 2027

24. deelt de algemene beoordeling van de Commissie dat de **EU-begroting flexibeler moet zijn om sneller te kunnen reageren** op onvoorziene gebeurtenissen en veranderende politieke prioriteiten; benadrukt echter dat meer flexibiliteit hand in hand moet gaan met transparantie, verantwoordingsplicht en de vroegtijdige betrokkenheid van lokale en regionale overheden om ervoor te zorgen dat de respons territoriaal evenwichtig blijft;

([5]) Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting (PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 1).

25. is het ermee eens dat de huidige ingebouwde flexibiliteitsmechanismen zowel op het niveau van de MFK-verordening zelf als op het niveau van elk meerjarenprogramma (indien van toepassing) moeten worden herzien;

26. stelt daarom voor om van meet af aan een **omvangrijker noodfonds en een grotere algemene flexibiliteitsreserve in de MFK-structuur** in te bouwen zodat op onvoorziene schokken en nieuwe uitdagingen kan worden gereageerd; onderstreept in dit verband dat het cohesiebeleid gericht moet blijven op de langetermijnontwikkelingsdoelstellingen ervan en niet mag worden gebruikt als instrument voor crisisbeheer;

27. onderstreept dat bij de respons op onvoorziene schokken en nieuwe uitdagingen **bestaand beleid en bestaande fondsen (zoals cohesie en landbouw) niet mogen worden ingezet als aanpassingsvariabelen (wat nu wel gebeurt),** omdat dit het moeilijker maakt om de in de Verdragen vastgelegde doelstellingen ervan te verwezenlijken en de stabiliteit van de regelgeving ondermijnt, ten nadele van beheersautoriteiten en begunstigden;

28. is het ermee eens dat er gezien de geopolitieke context een nieuw evenwicht moet worden gevonden **tussen flexibiliteit en stabiliteit binnen het MFK**; staat open voor innovatieve oplossingen, zolang programma's ter ondersteuning van langetermijninvesteringen en -doelstellingen behouden blijven en niet steeds weer te maken krijgen met legislatieve wijzigingen en herbestemmingen;

Samen een duurzame toekomst smeden; cohesie voor een concurrerend en inclusief Europa ([6])

29. dringt erop aan dat het **cohesiebeleid een hoeksteen blijft van het groeimodel van de EU** en het fundamentele, gedecentraliseerde langetermijninvesteringsbeleid voor alle regio's in het MFK voor de periode na 2027, met een hogere financiële toewijzing in reële termen dan onder het huidige MFK; benadrukt dat de prioriteiten ervan altijd afgestemd zijn geweest op de algemene prioriteiten van de EU; herhaalt zijn eerdere aanbeveling om een alomvattende hervorming van het cohesiebeleid door te voeren om de toekomstgerichte rol ervan te versterken zonder de kernbeginselen op losse schroeven te zetten; onderstreept dat de uitvoering van het cohesiebeleid al is onderworpen aan een zeer geavanceerd prestatiekader en meent dat de prestatiegerichte aanpak, gericht op het bevorderen van maatschappelijke innovatie en duurzame vooruitgang, verder versterkt kan worden om het beleid nog relevanter, efficiënter en doeltreffender te maken, door de territoriale dimensie ervan te combineren met een grotere focus op resultaten ([7]);

30. wijst erop dat de andere grote spelers in de wereld onlangs **grootschalig plaatsgebonden beleid hebben vastgesteld om hun industrieën te versterken;** vindt dat de Commissie EU-richtsnoeren voor overheidsinvesteringen op alle bestuursniveaus moet uitwerken, een effectieve decentralisatie tot stand moet brengen en richtsnoeren voor doeltreffende plaatsgebonden en toekomstbestendige financiering moet opstellen, voortbouwend op recente initiatieven van de OESO zoals "Place-Based Policies for the future" en "Recommendation of the OECD Council on effective public investment across levels of government" ([8]);

31. acht het noodzakelijk het MFK en de financieringsinstrumenten van het gemeenschappelijk beleid toe te spitsen op gebieden waarop een hoge mate van Europese meerwaarde kan worden gecreëerd; wijst er in dit verband op dat grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerkingsprogramma's van bijzonder belang zijn voor het creëren van Europese meerwaarde;

32. benadrukt dat er meer inspanningen moeten worden geleverd om **plaatsgebonden onderzoeks- en innovatie-ecosystemen** te ontwikkelen teneinde de ongelijkheden op het gebied van innovatie te helpen wegwerken en de innovatiekloof te dichten, zowel binnen Europa als tussen de EU en de VS, alsook met China en andere opkomende regio's; onderstreept de noodzaak van een gedifferentieerde aanpak die rekening houdt met de behoeften van elke regio, excellentie bevordert en structurele steun biedt; onderstreept dat de beproefde mededingingsprocedure op basis van het excellentiebeginsel behouden moet blijven in de onderzoeksfinanciering van de EU; benadrukt dat in het kader van de langetermijnbegroting van de EU moet worden geïnvesteerd in slimme programma's die erop gericht zijn de totstandbrenging van florerende lokale en regionale economieën te ondersteunen, gebaseerd op interregionale industriële waardeketens en versterkte regionale innovatie-ecosystemen; wijst er in dit verband op dat "strategieën voor slimme specialisatie" (S3/S4) een krachtige aanjager van excellentie zijn voor regionale en lokale innovatie-ecosystemen en dat de strategische programmering van O&I-steun in Europa doeltreffendere raakvlakken met deze strategieën moet creëren; wijst op de noodzaak van gerichte ondersteuning om de opschaling en verspreiding van cruciale ontsluitende technologieën op de markt, zoals producten op het gebied van schone technologie, en van innovatieve materialen in de circulaire economie te waarborgen;

([6]) Verslag van de groep op hoog niveau over de toekomst van het cohesiebeleid, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c6e97287-cee3-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-nl.

([7]) COTER-VII/40."Een vernieuwd cohesiebeleid na 2027 waarbij mensen niet aan hun lot worden overgelaten", rapporteurs: Emil Boc (RO/EVP) – Vasco Alves Cordeiro (PT/PSE).Goedgekeurd op 19 november 2024.

([8]) https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0402.

33. herhaalt dat er in het kader van een toekomstgericht MFK onverminderd behoefte is aan krachtige en ambitieuze EU-instrumenten, waaronder het Sociaal Klimaatfonds, LIFE en programma's voor pretoetredingssteun, om de weg naar klimaatneutraliteit in 2050 te blijven bewandelen en er tegelijkertijd voor te zorgen dat alle burgers, bedrijven en gebieden passende steun krijgen bij de transitie;

34. benadrukt voorts de centrale rol van onderzoek en innovatie bij het vergroten van het Europese concurrentievermogen, zoals de kaderprogramma's (KP) voor onderzoek en innovatie al veertig jaar consequent aantonen; **dringt aan op een op zichzelf staand KP10-programma met meer financiële middelen en steun voor regionale ecosystemen**, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de voltooiing van de Europese Onderzoeksruimte (EOR) door de verdere ontwikkeling van EOR-hubs, het vrije verkeer van onderzoekers en de gestructureerde betrokkenheid van lokale en regionale overheden bij de governance van de EOR, met name via het EOR-forum; pleit voor het bevorderen van innovatie en grensoverschrijdende samenwerking, met inachtneming van het beginsel van slimme specialisatie (S3) en de synergieën daarvan met andere EU-fondsen;

35. schaart zich achter de oproep van het Europees Parlement ([9]) om de opzet en uitvoering van EU-missies, zoals de missie voor klimaatneutrale en slimme steden, aanzienlijk te verbeteren; beklemtoont dat de huidige aanpak onvoldoende gericht is op het stimuleren van baanbrekende en bottom-upideeën op het gebied van O&I en dat de focus van de EU-missies moet worden verlegd naar het stimuleren van creativiteit, experimenten en nieuw onderzoek waarmee urgente maatschappelijke uitdagingen rechtstreeks worden aangepakt; benadrukt dat de actieve betrokkenheid van lokale en regionale overheden essentieel is voor het welslagen van de EU-missies, aangezien zij ervoor zorgen dat plaatsgebonden oplossingen worden uitgevoerd en dat lokale belanghebbenden bij een en ander worden betrokken; vestigt de aandacht op de noodzaak om zich te richten op praktische, meetbare resultaten, aangezien deze initiatieven systemische transformatie kunnen stimuleren en tegelijkertijd het mondiale concurrentievermogen van de EU kunnen vergroten;

36. dringt er met het oog op de oprichting van een Europees Fonds voor concurrentievermogen als essentieel onderdeel van de volgende EU-begroting op aan dat regio's worden betrokken bij de opzet en het beheer van dit fonds, aangezien regionale overheden vaak de weg bereiden voor dragende projecten die meerwaarde creëren;

37. wijst erop dat alle gebieden in de EU zich middenin een **drievoudige transitie** bevinden (groen, digitaal en demografisch); is van mening dat het volgende MFK gebaseerd moet zijn op een **geïntegreerde en holistische strategie voor een rechtvaardige transitie** die is afgestemd op de behoeften en specifieke omstandigheden van elk gebied en waaraan voldoende financiële middelen worden toegekend; onderstreept de asymmetrische impact van deze transities op subnationaal niveau en dringt aan op aanvullende maatwerkondersteuning, met name in regio's en steden die afhankelijk zijn van energie-intensieve industrieën (zoals de automobielsector) en in andere regio's die te kampen hebben met aanzienlijke transitieproblemen; benadrukt dat lokale en regionale overheden voldoende middelen moeten krijgen voor de uitvoering in hun gebieden;

38. is ervan overtuigd dat de EU-begroting van meerwaarde kan zijn om het volledige commerciële potentieel en de arbeidsmarktsvoordelen van de schone transitie te benutten door kwesties aan te pakken zoals de **ontwikkeling van vaardigheden (gerichte omscholing en bijscholing), een leven lang leren en hoogwaardige banen**; benadrukt dat verschillende EU-regio's worden geconfronteerd met **demografische uitdagingen**, zoals een vergrijzende beroepsbevolking, braindrain en bevolkingskrimp, en steunt het in het verslag-Letta opgenomen voorstel met betrekking tot de "**vrijheid om te blijven**" om meer investeringen in openbare diensten aan te moedigen ter ondersteuning van het algemeen welzijn; wijst ook op de onmisbare waarde van robuuste grensoverschrijdende samenwerkingsprogramma's om deze problemen in grensregio's aan te pakken;

39. verzoekt de Europese Commissie de tekortkomingen van de nationale plannen in het kader van het **gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)** te erkennen, die hebben geleid tot een geringere regionale focus, een geringer vermogen tot aanpassingen aan territoriale verschillen en minder flexibiliteit om te reageren op onvoorziene crises en gebeurtenissen; pleit met klem voor een gedecentraliseerd, op landbouwers gericht en duurzaam GLB na 2027 op basis van regionale strategieën voor voedselzekerheid en plattelandsontwikkeling met effectieve groene en sociale voorwaarden, waarbij alle producenten een billijke vergoeding voor hun werk krijgen; dringt erop aan dat de koppeling tussen de eerste en de tweede pijler van het GLB wordt gehandhaafd ter behoud van de algehele samenhang;

40. herhaalt dat het beginsel van bestuur op verschillende niveaus en het partnerschapsbeginsel ook in acht moeten worden genomen bij acties op het gebied van **asiel, migratie, integratie en interne veiligheid**; is van mening dat er meer middelen moeten worden uitgetrokken om de buitengrenzen en grensregio's van de EU veiliger te maken, en dringt aan op een grotere rol voor lokale en regionale overheden in het **Fonds voor asiel, migratie en integratie (AMIF)**, dat zo moet

([9]) Resolutie van het Europees Parlement van 11 maart 2025 over de beoordeling van de uitvoering van Horizon Europa met het oog op de tussentijdse evaluatie ervan en aanbevelingen voor het tiende kaderprogramma voor onderzoek (2024/2109(INI)).

worden opgezet dat migratiegerelateerde uitdagingen worden aangepakt en de integratie van de onderdanen van derde landen wordt ondersteund via doeltreffende inspanningen die zijn afgestemd op lokale behoeften, waar nodig met inbegrip van crisisrespons; dringt erop aan dat de lokale en regionale overheden worden geraadpleegd bij het vaststellen van de prioriteiten en acties van de thematische faciliteit, met name die welke door de Europese Commissie worden beheerd, met het oog op de ondersteuning van lokale en regionale overheden bij de integratie van onderdanen van derde landen;

41. benadrukt het zeer grote belang van financiële steun van de EU aan **lokale en regionale overheden in kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten** om hun bestuurlijke capaciteiten naar een hoger niveau te tillen, en meer in het algemeen van instrumenten ter ondersteuning van **gedecentraliseerde samenwerking** bij externe acties van de EU;

42. dringt erop aan dat het cohesiebeleid als integraal onderdeel van het MFK stevig wordt verankerd in een plaatsgebonden en meerlagige bestuursaanpak die is gebaseerd op de beginselen van gedeeld beheer en partnerschap. Hoewel het CvdR de inspanningen van de Commissie steunt om de regionale betrokkenheid te versterken door middel van nationale en regionale partnerschapsplannen, is het ook belangrijk om lering te trekken uit de tekortkomingen van andere recente instrumenten (zoals de herstel- en veerkrachtfaciliteit en de reserve voor aanpassing aan de Brexit), waarvan regionale overheden grotendeels waren uitgesloten. Regionale participatie is van essentieel belang om het gevoel van verantwoordelijkheid en betrokkenheid alsook de doeltreffendheid en de territoriale impact te vergroten;

Allianties met gelijkgestemde instellingen opbouwen en aandringen op een transparant besluitvormingsproces

43. roept de Europese Raad en de verschillende Raadsformaties met klem op om voorafgaand aan de volgende MFK-onderhandelingen een gestructureerde en transparante dialoog met lokale en regionale overheden aan te gaan en daarbij ten volle gebruik te maken van het Europees Comité van de Regio's als institutionele vertegenwoordiger van de subnationale overheden en als facilitator van bestuur op verschillende niveaus;

44. benadrukt dat grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking een van de hoekstenen van de Europese integratie is en daarom ten minste evenveel aandacht moet krijgen als thans het geval is. Ook moet er worden gezorgd voor voldoende flexibiliteit bij de uitvoering ervan;

45. verbindt zich tot het ondersteunen van nauwere samenwerking met het Europees Parlement bij zijn herhaaldelijke inspanningen om de onderhandelingen transparanter en inclusiever te maken;

46. wijst op de gezamenlijke oproep van de #CohesionAlliance van maart 2024 tot een vernieuwd cohesiebeleid na 2027 waarbij mensen niet aan hun lot worden overgelaten en dringt er bij het grote publiek, vakbonden, bedrijven en niet-gouvernementele en maatschappelijke organisaties op aan deze oproep te ondertekenen om gezamenlijk te zorgen voor een MFK voor de periode na 2027 waarbij niemand uit de boot valt ([10]);

47. draagt zijn voorzitter op om deze resolutie aan de Europese Commissie, het Europees Parlement, de Poolse en Deense voorzitterschappen van de Raad van de EU en de voorzitter van de Europese Raad te doen toekomen.

Brussel, 15 mei 2025.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Kata TÜTTŐ

([10]) https://dyn.cor.europa.eu/cohesionalliancejointcall/.